

N:o 7.

Ank. till Riksdagens kansli den 21 februari 1889, kl. 2 e. m.

*Andra Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande n:o 3,
i anledning af väckt motion angående skrifvelse till Kongl.
Maj:t med begäran om tillägg till 15 § i gällande folk-
skolestadga.*

Uti en inom Andra Kammarerna väckt, till utskottet hänvisad motion, n:o 42, har herr *A. Svenson* i Bossgården, med hvilken herr *E. Fredholm* instämt, anfört, att den uti 15 § 2 mom. af folkskolestadgan den 20 januari 1882 meddelade föreskrift, »att mellan förmiddagens och eftermiddagens lärotimmar lemnas en längre ledighet, hvilken, med hänsyn till förhållandena under olika årstider och på olika orter, bör utsträckas till en eller två timmar» väl kunde mångenstädes vara behöflig såsom en motvigt mot ett allt för dagsverksmessigt bedrivande af skolarbetet, men att på den ort, hvilken motionären representerade, detta stadgande framkallat allvarsamma bekymmer, enär det syntes lägga hinder i vägen för den anordningen att låta den dagliga undervisningen fortgå 5 timmar i följd med allenast det i samma mom. föreskrifna afbrottet mellan hvarje lästimme, en anordning, som med fördel praktiserades på många håll och som, förståndigt tillämpad, så mycket mindre kunde verka öfveranstängande för barnen, som dessa, i synnerhet på landet, ofta endast hvar annan dag hade skolskyldighet. Derigenom att den en à två timmar långa middagsrasten, som i disciplinärt afseende merendels lemnade åtskilligt öfrigt att önska, försvunne, behöfde

barnen ej utrustas med mat för middagsspisning vid skolan, ej heller fortsätta skolarbetet i en sal, som, efter att hafva varit använd till matrum, ej kunde innehålla så god luft, som önskvärdt vore. I stället finge nu barnen komma hem till middagen och efter intagandet af *lagad* måltid blifva i tillfälle att lemna föräldrarne en ofta välbehöflig hjälp. En dylik anordning hade äfven visat sig vara synnerligen bidragande att befordra en jemnare skolgång, i hvilket sistnämnda afseende motionären åberopat ett af inspektören öfver Kållands med flera kontrakt af Skara stift, der läsningen i folkskolorna varit på sistnämnda sätt ordnad, afgifvet och i hans embetsberättelse för 1882—1886 intaget yttrande, deri framhålles, huru som skolgången inom detta kontrakt varit »jemnare och bättre än inom något af de öfriga sju kontrakten». Med förmälan tillika, att från dessa trakter under senare tiden åtskilliga skolråd och församlingar hos Kongl. Maj:t sökt och vunnit rättighet att på sistnämnda sätt ordna läsningen i sina skolor, samt att, om ock rättelse i detta syfte på så sätt kunde vinnas, denna utväg dock vore förenad med ej ringa besvär, har motionären, under åberopande jemväl af hvad han i öfrigt anfört, föreslagit, att Riksdagen måtte anhålla hos Kongl. Maj:t, att till 2 mom. af 15 § i gällande stadga angående folkundervisningen i riket måtte göras följande tillägg: »så vida ej skolråd och församlingar i samråd med inspektören finna det fördelaktigare att låta den dagliga undervisningen fortgå i sammanhängande följd, då ej läsningen utsträcket öfver fem timmar dagligen».

Om ock någon förändring af nu gällande bestämmelse, angående uppehåll mellan förmiddagens och eftermiddagens lärotimmar, i allmänhet icke anses af behovet påkallad, torde dock orter finnas, der en anordning af undervisningen, i den rigtning motionären antydt, kan vara mer ändamålsenlig än den nu lagstadgade. De skäl, motionären derfor anfört, synas också utskottet beaktansvärda. Med ett lämpligt afpassande af läroämnen samt iakttagande af det stadgade afbrottet mellan hvarje lärotimme torde den af motionären omförmälda ordningen för undervisningen icke medföra fara för barnens öfveranstängning. Derest läsningen fortginge utan det nämnda längre afbrottet, skulle äfven barnen på landet icke behöfva att under vintermånaderna vid gång mellan skolan och hemmet i mörkret tillryggalägga den ofta långa vägen. Äfvenledes blefve barnen med en dylik läsordning i tillfälle att under eftermiddagen bispringa med förefallande göromål i hemmen. Då sålunda åtskilliga fördelar kunna vara förenade med en på ifrågavarande sätt anordnad undervisningstid, men nu gällande stadganden, hvilka lemna bestämd föreskrift om minst en timmes uppehåll

mellan förmiddagens (det vill säga tiden till klockan 12 på dagen) och eftermiddagens lärotimmar, lägga hinder i vägen för en sådan ordning, får utskottet, som anser lämpligt att en dylik berättigad anordning af undervisningstiden må kunna införas utan att, såsom nu måste ske, framställning derom hos Kongl. Maj:t i hvarje fall göres, hemställa,

att Riksdagen ville besluta skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan, att Kongl. Maj:t täcktes meddela sådana bestämmelser, att skolrådet må erhålla rätt att, efter inhemtande af vederbörande inspektörs yttrande, så anordna undervisningstiden, att undervisningen må kunna fortgå utan det nu stadgade uppehållet af minst en timme mellan för- och eftermiddagsläsningen.

Stockholm den 21 februari 1889.

På utskottets vägnar:

G. F. Östberg.
